

## KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 20 Sierpnia r. s. 1830 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 11 sierpnia  
Przez Najwyższe Rozkazy dzienne, wyda-  
ne w mieście Helsyngforsie.

— Dnia 1 sierpnia —

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, za odbyty, dnia wczorajszego, w mieście Wyborgu, przegląd 2go batalionu półku neyszlotskiego piechoty, i 3ciej rotę 23ciej brygady lekkiej artylleryi, oświadcza Najwyższe Swoje zadowolenie Sztabu i Ober-Oficerom tych woysk, a rangom niższym daruie po rublu, po funcie mięsa i po porcyi wódki na każdego.

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, tegoż dnia, w twierdzy Frydrychshamie, podczas przeglądu 1go batalionu półku neyszlotskiego piechoty, i 23ciej brygady artylleryyskiej, rotę bateryynej N. 1go, a w mieście Lowiz, 3go batalionu tegoż półku, wszystkie te woyska znalazłszy w dobrym porządku i odznaczający się szykownością, oświadcza Najwyższe zadowolenie: dowódcy oddzielnego korpusu finlandzkiego, Jenerałowi piechoty, Jenerał-Adjutantowi, Zakrewskiemu 1mu; Naczelnikowi 23ciej dywizyi pieszej Jenerał-Porucznikowi, Hrabie Sztewen-Szteingelowi; dowódcy 2giej brygady teyże dywizyi, Jenerał-Maiorowi, Elterowi; dowodzącemu neyszlotskim półkiem piechoty, Podpółkownikowi Mazilewowi; dowódcom batalionów: 1go, Maiorowi Żukowskiemu, i 3go Maiorowi Dementiiewowi; oraz dowódcy 23ciej brygady artylleryyskiej, i rotę bateryynej N. 1go, Półkownikowi Jakowlewowi 3mu; tudzież wszystkim PP. Sztabu i Ober-Oficerom woysk wspomnianych, a rangom niższym, którzy byli w szeregach, daruie po rublu, po funcie ryby i po porcyi wódki, na każdego.

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość również oświadcza Swoje Najwyższe zadowolenie i zupełne podziękowanie Naczelnikowi finlandzkiego korpusu kadetów, Jenerał-Maiorowi, Tieslewemu 2mu, za wybory pod wszystkimi względami stan, w jakim ten korpus został przez Jego Cesarzką Mość znaleziony, podczas dzisiejszego przeglądu.

— Dnia 2 sierpnia —

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, w czasie odbywanego, w tym dniu, przeglądu leib-gwardyi strzelców batalionu finlandzkiego, i 1go batalionu półku wilmansztrandskiego piechoty, znalazłszy je w odznaczającym się stanie, oświadcza swoje Monarsze zadowolenie: Dowódcy oddzielnego korpusu finlandzkiego, Jenerałowi piechoty, Jenerał-adjutantowi, Zakrewskiemu 1mu, naczelnikowi dywizyi: woysk finlandzkich i 23ciej pieszej, Jenerał-porucznikowi, Hrabie Sztewen-Szteingelowi, dowódcy 2giej brygady, 23 dywizyi pieszej, Jenerał-maiorowi Elterowi, dowódcy Leib-gwardyi finlandzkiego batalionu strzelców, Półkownikowi Ramzajowi, dowodzącemu półkiem wilmansztrandzkim piechoty, Podpółkownikowi von der Sztrufowi, dowódcy 1go batalionu tegoż półku, Podpółkownikowi Mollerowi 2mu, oraz wszystkim PP. Sztabu i Ober-officerom pomienionych batalionów; a rangom niższym, którzy byli w szeregu, daruie po rublu, po funcie ryby, i po porcyi wódki, na każdego.

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, w czasie przeglądu, w tymże dniu, koszar i szpitala leib-gwardyi finlandzkiego batalionu strzelców, raczył

znaleźć je w bardzo dobrym porządku i urządzeniu, za co też oświadcza Najwyższe zadowolenie dowódcy oddzielnego korpusu finlandzkiego, Jenerałowi piechoty, Jenerał-Adjutantowi, Zakrewskiemu 1mu, woysk finlandzkich naczelnikowi dywizyi, Jenerał-porucznikowi, Hrabie Sztewen-Szteingelowi i dowódcy leib-gwardyi batalionu finlandzkiego strzelców, Półkownikowi Ramzajowi.

— Przez Najwyższe ukazy do Rządzącego Senatu:

Dnia 21 lipca (w Peterhoffie): „Przez uwagę na gorliwe trudy i usługi, okazane w sprawach handlowych przez Naszego, w państwie tureckim, teraz w Konstantynopolu znajdujacego się Taganrogskiego iszey gildy kupca, Zacharyasza Zacharowa, Najłaskawiey mianujemy go radcą handlowym.”

Dnia 25 lipca (w Alexandryi, pod Peterhoffem): „Na zaświadczenie Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, o odznaczający się troskliwością i gorliwością, okazany około zatamowania morowej zarazy w kwarantannie odeskiej, przez byłego Dyrektora tamecznego domu kwarantannowego, Radcę honorowego Seweryna, Najłaskawiey Mianujemy go, bez przykładu dla innych, asesorem kolegialnym.”

„Na mocy przedstawienia Katolikosy całej Armenii, Patriarchy Eczmiadzińskiego, Effrema, Najłaskawiey Rozkazujemy Biskupowi erzerumskiemu, Serafimowi Kornowi, być Ormiańskim Arcybiskupem Astrachańskim.”

„Na mocy przedstawienia Katolikosy całej Armenii, Patriarchy Eczmiadzińskiego, Effrema, Najłaskawiey Rozkazujemy być Ormiańskim Arcybiskupem w Gruzji eczmiadzińskiemu Riziniczemu, Arcybiskupowi, Joannessowi Karpińskiemu.”

Przez Najwyższe rozkazy, objawione Rządzącemu Senatowi: przez P. Sprawiającego Ministerium spraw zagranicznych, w dniu 10 lipca, Najjaśniejszy Cesarz Jegomość raczył rozkazać: kupca poddanego W. Brytanii, Tomasza Powera, przeznaczyć, na własnym jego utrzymaniu się, Konsulem rossyjskim w Gibraltarze, na miejsce kupca Godemna, który prosił o uwolnienie od tego obowiązku.

Przez P. Sprawiającego Ministerium Sprawiedliwości, d. 25 lipca: Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, na prośbę nayspokorniejszą Admirala Krowa, o pozwolenie iemu przysiężenia na poddaństwo Rossyi, raczył na to oświadczyć Najwyższe zezwolenie. (G. S. P.)

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, w czasie Swojej obecności na Ostrowiu-Jetagińskim, dnia 6 sierpnia, raczył oświadczyć szczególne Swoje zadowolenie Komendantowi głównej kwatery Cesarzkiej, orszaku Jego Cesarzkiej Mości Jenerał-maiorowi Mikulinowi, za dobre wypełnienie osobiście przez Najjaśniejszego Cesarza włożonych nań poruczeń, z zupełnym Jego Cesarzkiej Mości zadowoleniem.

Dnia 7. Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, na przełożenie Wodza Naczelnego Oddzielnego Korpusu Litewskiego, Jego Cesarzkiej Wysokości, Cesarzewicza, o naysborniejszym, pod wszystkimi względami, stanie półkow iszey dywizyi huzarów, wspólnie z zostającą przy niej brygadą artylleryi konnej i pociągami, znalezionych przez



JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ, CESARZEWICZA, podczas ich przeglądu, oświadcza szczególne Swoje zadowolenie: Naczelnikowi dywizyi, Jenerał-Porucznikowi, *Bezobrazowemu* 1mu, Jenerał-Maiorom: dowódcy 1szej brygady, *Łańskiemu* 1mu, zostającemu przy Naczelniku dywizyi, *Josieljanowi*, i Naczelnikowi artylleryi oddzielnego korpusu litewskiego, *Szuszerynowi*; dowódcem półków, Półkownikom: sumskiego, *Arciszewskiemu*; olwipolskiego Adjutantowi skrzydłowemu, *Readowi*; klastickiego, Dymitrowi *Mamonowi*, i łubieńskiego *Kłotowi* 2mu; dowódcem dywizyonów półków: sumskiego, Podpółkownikom: *Tarszewskiemu*, *von Kremmerowi* i Maiorowi *Stokolence*; olwipolskiego, Podpółkownikowi *Roopowi* 3mu; Maiorom: *Roopowi* 4mu, i *Hochhauzenowi*; klastickiego, byłemu dowódcy dywizyonu, a teraz dowodzącemu półkiem ingermanlandzkim huzarów, Podpółkownikowi *Władysławewiczowi*; Maiorom: *Kupferowi* i *Baczyńskiemu*; łubieńskiego, Podpółkownikowi *Iłjńskiemu* 3mu, Maiorowi *Rychterowi* i dowodzącemu Rotmistrzowi, *Menkinowi*, dowódcy 1szej brygady artylleryi konnej, i roty N. 1go, Półkownikowi *Paskiewiczowi* 2mu, i dowódcy roty N. 2go, artylleryi konnej, Podpółkownikowi *Czadinowi*, oraz dowódcy 5go batalionu 1szej brygady pociągowej, Maiorowi *Rjabininowi*. (R. I.)

— Przez *N a y w y ż s z e* ukazy do Rządzącego Senatu z d. 12 lipca, podniesieni zostają do stopni: radcy kollegialnego, lekarz powiatowy ihumeński, sztab-lekarz radzca dworu *Ignacy Pocański*; asesora kollegialnego, kijowski gubernialny strapczy spraw skarbowych radzca honorowy *Mikołaj Kisielewski*; stopnia 8 klasy buchhalter Izby skarbowej wołyńskiej, 9 klasy *Teodor Kompaniec*. Z d. 25 lipca, dozorca odeskiej kwarantanny i kapitan tamecznego portu półkownik *Sontag*, otrzymuje stopień rzecz. radcy stanu i wyłączonej zostaje ze spisu wojska morskigo.

— Na przedstawienie P. Ministra oświecenia 18 lipca b. r. *N a y w y ż e y* zatwierdzony został wybór profesora uniwersytetu Charkowskiego Radcy Dworu, *Elłińskiego*, na Rektora tegoż uniwersytetu.

— Dowódzca fregaty *Rafael*, Kapitan 2 stopnia *Stroynikow*, oficerowie i żołnierze składający tej osadę, oddani byli pod sąd Audytoryatu Głównego Sztabu Morskigo, za poddanie tej fregaty nieprzyjacielowi bez wystrzału, w czasie ostatniej wojny tureckiej. Na przedstawieniu wspomnionego wydziału, N. PAN raczył własnoręcznie napisać, 24 czerwca b. r., następny wyrok: „*Leytenantowi Braunowi, Miczmanowi Werdemanowi, Lekarzowi Dorogoniewskiemu, Pomocnikowi Szypri Cygankowu, i wszystkim żołnierzom i maytkom, przebaczyć; Stroynikowa pozbawić stopnia wojskowego, orderów i szlachectwa i odeśłać do rot arestantskich, twierdzy Bobruyska, dalszych oficerów niżyc do stopnia maytków, z prawem wysługi.*”

— Ukazy Rządzącego Senatu. 1) z d. 31 lipca (z 1go Dep.) O środkach wysyłania żydów z Sewastopola i Nikołajewa. 2) tegoż dnia (z tego Dep.) O zatwierdzeniu założonej w Odessie kompanii zabezpieczenia okrętów i towarów. 3) tegoż dnia, (z tegoż Dep.) O zatwierdzeniu założonego tamże podobnego stowarzyszenia na trzy lata pod nazwą kompanii greckiej. 4) 2 sierpnia (z 4 Dep.) Z zaleceniem, aby w uzyskaniu przez wierzycieli należności od niewypłatnych dłużników, ściśle zachowane były prawa w tym przedmiocie wydane. 5) tegoż dnia, (z 1 Dep.) Z zaleceniem, aby wę względzie wieku osób, wybieranych na urzędy przez szlachtę, służył za prawidło 62 art. Przywileju Szlacheckiego, którym postanowiono, aby wybierani byli najmniej 25 letni. (Prawidło to nierozciąga się na gubernie od Polski wcielone, w których na mocy *N a y w y ż s z e g o* ukazu 3 marca 1805 r. wybierani powinni mieć najmniej 23 lata wieku.)

— Po dzień 5 sierpnia weszło do portu Kronstadtzkiego 974, wyszło 752 okrętów. Do Rzyckiego po 31 lipca weszło 736.

— Liczba rozmaitych rękodzielników w całej Rosyi w 1828 roku wynosiła 5,244, w których pracowało 225,414 osób. (T. P.)

— W Krymie, w *Alypcie*, majątku JW. Hrabiego, Michała Siemienowicza *Worońcowa*, niedawno znaleziono medal złoty. W tychże miejscach, znaleziono kilka medalów i monet srebrnych i miedzianych. Mamy nadzieję, iż wkrótce udzielimy czytelnikom naszym szczegółowych wiadomości o tém odkryciu archeologiczném. (G. S. P.)

#### Brody dnia 8 lipca.

Przez nasze miasto idzie teraz dość znaczna ilość rossyjskiej grubey i cienkiej wełny za granicę. Niedawno wystano do Wrocławia kilka set pudów. Przeciwnie bardzo mało od niejakiego czasu przywożą tego towaru za granicę do Rosyi. Od niedawnego czasu zaczęto też wywozić przez Brody konopny olej z Rosyi do Wiednia i Krakowa. W ciągu miesiąca kwietnia roku zeszłego przywieziono do Brod na 598 ruskich wozach 16,422 pud. 38 funt. rozmaitych wyrobów, w bieżącym zaś roku w przeciągu tegoż samego czasu na 976 wozach przywieziono 22,751½ pud. Wojsku ukraińskiego pud płacono po 11 r. 25 kop. podolskiego po 10 r., kleju iesiotrowego pud od 128 do 139 r., skur surowych centnar, 4½ na centnar, po 15 r. 50 k., 6 na cent. po 14 r., 9 na cent. po 16 r. sr., kantaryd pud po 13 r. 75 kop., żółtej patoki pud po 1 r. 75 kop., białej po 2 r. 10 k. sr., soli amoniackiej centnar po 47 r. sr., potażu sziffant po 19 r., łoiu w beczkach pud po 2 r. 85 kop., wełny rossyjskiej białej centnar po 12 r. 67 kop. sr., skór moskiewskich secinę po 39 r. 50 kop. sr., ukraińskich pud po 29 r. 75 kop. sr., szczeci ruskich pud od 21 r. do 29 r. 75 kop. sr., uchty czerwonej pud po 19 r. 50 kop. białej po 10 r. 25 kop. srebrnem. (T. P.)

— W wielu zagranicznych pismach od kilku lat powtarzają bardzo prosty sposób poznawania grzybow iadowitych. Gotując grzyby mniej pewnego gatunku, trzeba włożyć do nich połowę obranej białej cebuli. Jeżeli cebula przybierze kolor siny, lub ciemny, zbliżający się do czarnego, to jest oznaką, że między grzybami znajdują się iadowite, jeżeli zaś nie zmieni farby, grzyby nie są szkodliwe. Godziłoby się i u nas sprawdzić to doświadczeniem.

— Jeden angielski ogrodnik, uważając wielką obfitość soku w zwyczajnym klonie (*Acer pseudoplatanus*) umyślił zaszczerpić weń jabłoni; nad wszelkie oczekiwanie szczep wyrosł bardzo prędko i wydał owoce odznaczające się, nie tylko dobrym smakiem, ale i niezwykłą wielkością.

— Przyczyny *zniżenia się stopy procentu*. Na całym świecie handlowym spoglądając się dało bardzo znaczne zniżenie stopy procentów. W niektórych miejscach, jak np. w Amsterdamie, procent roczny nie przechodzi 2½%. Co więcej, zniżenie tak wielkie nie zdaje się być skutkiem przemian okoliczności, ale raczej długotrwałym owocem podniesienia handlu i wygórowania do najwyższego stopnia przemysłu, we wszystkich prawie oświeconych narodach. Ułatwienie komunikacyi, udoskonalenie wszelkiego rodzaju fabryk; zastosowanie do rękodzielników nowo odkrytych lub wydoskonalonych działaczy, iakimi są para, gaz i t. p. które za pomocą kilku ludzi z łatwością wykonywają pracę, do której jeszcze przed półwiekiem używano kilkuset robotników; wypłaty długów przez rządy europejskie, kilkunasto-letni pokój, zdają się być tego zniżenia stopy procentów głównymi przyczynami. Wyczerpanie wszystkich rodzajów przemysłu, a przez to zniżenie ceny towarów, nie wymaga już tak wielkich nakładów gotowizny. Szczególniej upadek ceny towarów kolonialnych, odwraca coraz więcej kapitałów od tego handlu, a skoro się tylko zjawi nowa spekulacya, znajduje zaraz mnóstwo współubiegających się, którzy czekają ciągle na sposób użycia martwych swoich kapitałów. Duch



stowarzyszeń, ułatwiając najogromniejsze spekulacje, nie mało się także do ich wyczerpania przyczynił. Spodziewać się zatem można, że ułatwienie komunikacji, bicie kanałów, koleje żelazne, jako prawie ostatni sposób użycia bardzo znacznych kapitałów, zostaną przedmiotem coraz liczniejszych spekulacji, i ułatwiają we wszystkich krajach Europy komunikacje, które dotąd iedynie w Anglii stały na wysokim stopniu doskonałości. (T. P.)

*Tyflis dnia 11 lipca.*

Wojska, które zajmowały paszliki tureckie, na skutek traktatu adrianopolskiego, wrócone znowu Porcie Ottomańskiej, przechodzą przez Tyflis na linię kaukaską. Dnia 20 czerwca, przybył półk sewastopolski, i po dwu-dziennym odpoczynku, udał się w dalszą drogę. Dnia 8 lipca, przeszły dwie rotę 40go półku strzelców, a zrana, dnia 12, mają przechodzić półki: kozłowski i naszeburaki, oraz 3cia lekka rota zotey brygady artylleryyskiej. (G. S. P.)

*Odessa dnia 2 sierpnia.*

Posel Rossyyski w Konstantynopolu, rzeczywisty radca tajny *Ribeaupierre*, przysłał do JW. Jenerała-Gubernatora Noworossyyskiego i Bessarabskiego exemplarz celnego regulamentu, wydanego przez Rząd Grecki, na wszystkie podległe mu kraje. Spodziewamy się wkrótce udzielić naszym czytelnikom przepisy tego urządzenia.

— JP. G. *Rhasis*, autor słownika francuzko-tureckiego, ofiarował exemplarz swego dzieła do biblioteki miejskiej. (J. d'Od.)

**KRÓLEWSTWO POLSKIE.**

*Warszawa dnia 27 sierpnia.*

Postanowieniem N. CESARZA i KRÓLA z dnia 14 (26) lipca, w *Kraśném-Siele*, JP. Wacław Łuszczewski, Sekretarz w Kommissyi spraw wewnętrznych i policyi, mianowany został Kamerunkrem dworu Królewsko-Polskiego; a postanowieniem d. 24 lipca (3 sierpnia) w *Alexandryi* pod *Peterhoffem*, JP. *Angel*, lekarz instytutu oftalmicznego Xięcia Edwarda *Lubomirskiego*, mianowany okolicą dworu Królewsko-polskiego.

— JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ udzielić raczył, JP. Alexandrowi *Grodzkiemu*, dyetaryuszowi kommissyi województwa kalizkiego, medal srebrny z napisem: za uratowanie ginących, za ocalenie w dniu 29 kwiet. r. b. życia Piotrowi *Puchalskiemu*, tonącemu w rzece *Prośnie* pod *Kaliszem*.

— JW. *Grocholski*, Gubernator Podola, przybył do *Warszawy*.

— JP. Adam *Wołowski*, uczeń szkoły politechnicznej, puścił się w podróż do Niemiec, Szwajcaryi, Francyi, Anglii i Hollandyi, a chcąc w praktyce rozwinąć nabytą teorię, postanowił iak rzemieślnik pracować w główniejszych fabrykach. Obecnie podróżuje on po fabrykach krajowych, wraz z innymi spółuczniami, pod przewodnictwem profesora *Hana*, znanego ze swojej gorliwości w zawodzie technicznym.

— W dniu 5 b. m. okolice *Torunia* zostały dotknięte burzą. Wiele bydła zginęło w polach: pozawałasy się słabsze budowle i pokaleczyły ludzi. Lasy wystawiają smutny widok zniszczenia. Na *Wiśle* zatonał statek z cynkiem.

— W przeszłym tygodniu, w obwodzie *śląskowskim*, trąba napowietrzna wielkie poczyniła szkody, zniszczyła wiele budynków, powyrwacała stodoły, w lasach drzewo z korzenia powyrwacała.

— Ile miasto *Biała* przez pożar ucierpiało, dowodzi następujący opis: spalily się: apteka murowana 1, kamienie murowanych 15, domów murowanych 78, stajen 45, spichrzów 9, chlewow 65, obor 47, stodoł 10, sklepów drewnianych w rynku 86, odwach 1, piwnic 11, studni 5. Wszystko to spłonęło w przeciągu 3ch godzin; ogień wszczął się razem we trzech miejscach.

— Drukarnia prawnicza z akcyi ma być już do skutku doprowadzoną: gdyż z podpiłów fun-

dusz dostateczny okazuje się. Wezwani są wszyscy, chcący do tych akcyi należeć, dla podpisania kontraktu, na dzień 30 b. m. na godzinę 4tą po południu.

— Wysła z druku rozprawa pod tytułem: *przełożenie wszystkim badaczom natury sposobu*, przez któryby mogli doświadczyć i naocznie się przekonać: czy ziemia obraca się lub stoi niewzruszoną; oraz myśli względem ogólnego ruchu ciał niebieskich i ziemi, przez Stanisława *Hoge*.

— W tych dniach przybył do *Warszawy*, *Mager*, rodem Wirtemberczyk, wynalazca kołowrótka, na którym można obiema prząszyć rękami. Robota odbywa się z pośpiechem, siedm razy większym, za pośrednictwem tej maszyny, niż na zwyčajnym kołowrótku. Są one już bardzo upowszechnione w *Bawaryi* i w *Wirtemberskiem*. Król Wirtemberski kilkakrotnie oglądał wynalazek JP. *Magera*, i po kilka godzin przypatrywał się nadzwyczajnej szybkości roboty. Słychać, że i w *Warszawie* ma być urządzona tego rodzaju przędzalnia. (G. W.)

— Polskie obligacje udziałowe z ciągnięcia wrześniowego sły w *Hamburgu* d. 17 sierpnia po 123.

— W *Amssterdamie* płacono dnia 14 sierp. polską pszenicę od 315 do 350. W *Londynie* podniosła się cena pszenicy d. 13 sierp. o 1 do 2 szyl.

— D. 24 sierpnia było już czterdzieste przedstawienie *Chłopa Milionowego*. (K. W.)

**AUSTRYA.**

*Wiedeń dnia 10 sierpnia.*

Słychać, iż Arcy-Xiążę Następca tronu, w tym ieszcze roku weydzie w związek małżeński.

Urządzono tu pocztę mieską po większej części na wzór berliński. W najodleglejszych częściach miasta można dwa razy na dzień listy posyłać i odpowiedź odbierać.

Wzdłuż całej granicy od *Bośni* ma być, na wzór muru chińskiego, wystawionych 56 wież, w pewnych odstępach, dla wstrzymania napadów *Bośniaków*. (G. W.)

**ANGLIA.**

*Londyn dnia 13 sierpnia.*

Dziś obchodzono rocznicę urodzin Królowej w gronie rodziny Królewskiej, zgromadzonej w *Bushy-Park*.

— D. 21 b. m. przypada rocznica urodzin Monarchy, która (podług twierdzenia gazety *Goniec*) obchodzono będzie z powszechną radością, zwłaszcza w tutejszej stolicy przez illuminacyę, iakiej od czasu zawarcia pokoju paryzkiego nie widziano.

— Król Jmć raczył przyjąć protektorat domu sierot w *Londynie*.

— Słychać, iż Xiążę *Cambridge* uda się wkrótce z *Anglii* na powrót do *Hannoweru*, a syn jego Xiążę *Jerzy* dłużej zabawi.

— Król miał łaskawie oświadczyć Hrabieniu *Darnley*, iż wkrótce z Królową, małżonką swoją, odwiedzi go w pięknym domu wiejskim *Cobham-Hall*. Monarcha kazał Hrabiego wezwać do *Windsor*.

— Xiążę *Kumberland* złożył niespodzianie dowództwo półku gwardyi, zwanego *the blues* (błękitni), następcą jego ma być Lord *Londonderry*.

— Przybył tu Xżę Pruski *August*.

— Cesarz Brezyljski, uznał niepodległość rzeczypospolitej *Mexykańskiej*, i wyprawił Posła do rządu tego kraju.

— Kuryer donosi, że w *Szkocyi* niemylnie się spodziewają, że Król przyszedł zimy, wraz z Królową i Xięciem *Sussex*, kraj ten odwiedzi. (K. W.)

**HISPANIA.**

Jenerał *Cruz*, były minister wojny, otrzymał od rządu rozkaz, aby iak najszybciej wracał do *Hiszpanii*. Rząd posłał świeże wojsko, dla wzmocnienia stojącego już nad *Ebro*. (G. W.)

**NIEMCY.**

Xiążę Wirtemberski *Wilhelm*, strypanu iacego Króla Wirtemberskiego, umarł d. 10 sierpnia w *Sztutgardzie* po kilkadniowej chorobie (3)



na gorączkę nerwową. Urodził się dnia 27 grudnia 1761. Zgon jego pogrążył w smutku całą rodzinę Królewską. (G. W.)

N I D E R L A N D Y.  
Bruksella dnia 31 lipca.

List prywatny z Batawii 21 marca donosi o poddaniu się buntownika na wyspie Jawie, Diepo Negro, holenderskiemu generał-porucznikowi Kock. Kiedy był przywiedziony, miał ubiór kapłański, sandały żółte i turban zielony; twarz była zakryta chustką, którą zdjął zbliżając się do generała: ten mu podał rękę i powitał. Na to Diepo-Negro odpowiedział drżący tak, że wszystkich obecnych pogardę na siebie ściągnął. (T. P.)

W Ł O C H Y.

Rzym d. 15 lip. Po długiej przerwie otrzymano nakoniec wiadomości od Missyonarzów Chińskich. Przełożony tej misyi pisze do swego brata z września 1829, z Tsong-Kiu-Tcheou, w prowincyi Sut-chuen, że prześladowanie Chrześcian znacznie się zmniejszyło, lubo nie ustało zupełnie. W Chinach ma być teraz 5 misyi z dwoma biskupami. W diecezyi piszącego ten list, miało być do 6,000 nowochrzczeńców. (T. P.)

W I A D O M O Ś C I R O Z M A I T E.

Król Pruski, wracając z Cieplie, odwiedził w Płnie Króla Saskiego.

— Królewsko-Hanowerski Poseł przy dworze Francuzkim Hrabia Grote, przybył z Paryża do Hannoveru.

— W Fryderychshafen odbyły się z największą uroczystością zaręczyny Margrabiego Wilhelma Badeńskiego, rodzonego brata teraz panującego W. Xiecia Badeńskiego, z Xieźniczką Elżbietą, córką zmarłego Xiecia Ludwika. Ten świetny obrzęd zaszczytlił swą obecnością Król i Królowa Wirtemberscy.

— Król Neapolitański przeznaczył pensye dla wielu zasłużonych officerów swego wojska, oraz dla wdów zmarłych lub poległych officerów.

— Król i Królowa Neapolitańscy już przybyli do Neapolu na początku b.

— W bliskości Banatu, banda włóczących się Cyganów podpaliła kilka domów tamacnych włościan, przez co 6 ludzi i 3 dzieci stało się pastwą płomieni. Cygani za to wywarli tę okrutną zemstę, że włościanie jednego z ich kolegów za popełnioną kradzież oddali w ręce sprawiedliwości.

— W Rzymie zakończył życie Kardynał Franciszek Cezari Leona.

— Król Angielski mianował Xiecia Gordon wielkim pieczętarszem Królestwa Szkockiego.

— Cała garderoba zmarłego Króla Angielskiego, zaczawszy od sukien, które ten Monarcha nosił od dzieciennego wieku, aż do tych, które miał na sobie przed zgonem, mają być sprzedane, i summa, którą za tę sprzedaż zbiorą, rzekłaby będzie między pańszków Królewskich.

— W Hercogenbusz uderzył piorun w wieżę kościoła ś. Jana, która się zupełnie spaliła. Ta starożytna wieża była arcy-dziełem budownictwa.

— Według wiadomości prywatnych z Karlsruhe, miał być tknięty paraliżem Elektor Heski; stan zdrowia tego Xiecia ma być niebezpieczny.

— Utrzymują, że tego roku zboże zagraniczne bardzo popłatne będzie w Anglii.

— Nad granicą Krocacyi zrzuciła Szarańcza niezmiernie szkody, spadłszy bowiem na tameczne pola, zniszczyła je w przestrzeni kilkunastu mil węgierskich.

— Według listów z Seres, zbuntowani Albańczykowie, zbrali oddział składający się z 12,000 ludzi, z którego połowę wystali ku Wördari.

— Korpus turecki Wielkiego Wezyra do-

tać nie może pokonać Albańczyków, którzy zaczęli się w góry, chcąc ich tym sposobem oślabić, a później nagle z całą siłą uderzą. Związek powstańców powiększa się coraz bardziej, co zatrważa Sultana i cały Rząd Ottomański. Wkrótce spodziewać się należy ważnych wiadomości względem Albanii.

— W mieście Moskwie Panna Sontag bardzo się podoba, i ogromne ma dochody z koncertów.

— Sławna śpiewaczka, Panna Heynefeter, opuściła Paryż i jest teraz w Berlinie. (Kur. W.)

— Xieźna Louis, Dama dworu Królowej Maryi Antoanetty, umarła nagle w małości swej Esklimonie, niedaleko Rambouillet.

— Bryg amerykański Amelia, przybył z Nowego Yorku do Walparaiso, w przeciągu 116 dni, przebył Magiellońską cieśninę w dniach 10 bez żadnego przypadku. Kapitan upewnia, że ta żegluga nie jest tak niebezpieczną, jak powszechnie mniemają. Zwraca on uwagę na dwa następne zdarzenia, które poczytuje za obowiązek podać do powszechny wiadomości, dla tego, że one są przeciwnie powszechnie przyjętemu mniemaniu. Mocny pęd wody jest ku wschodowi, sprzyjający okrętom płynącym z Oceanu Spokojnego na Atlantyki i głębokość tej cieśniny tak jest znaczną, iż o sto sążni od brzegu nie można zarzucać kotwicy. (G. S. P.)

Numer VII my Dziennika Wileńs. r. 1830, wyszedł d. 18 sierpnia. Zawiera następujące materje:

Wspomnienia o Włoszech pr. Ignacego Klukowskiego. — O powinowactwie języka sławiańsko-ruskiego z językiem greckim, dzieło Wielebnego Oycy O. Ekonomidesa. — Stan teraźniejszy ludności tatarskiej w Taurycy. — O bra z synoptyczny wielkich państw europejskich — O rozszerzeniu oświecenia we wszystkich częściach świata. — O charakterze Anglików, Irlandczyków i Szkotów. — Śpiew matki nad kolebką syna. — Trzech dni nie byłem szczęśliwy. — Przegrana w szachy. — Trudno twój ować mi duszę. — Porter. — Smutno mnie. — Baszkirka. — Ty jedna. — Twoje imię. — Wróżba o zburzeniu Troi, oda Horacyusza. — Oda tegoż do Deliusza. — Postrzeżenia geognostyczne w krajeleżącym między morzem Czarnym, Dniestrem i Dnieprem. Ciąg trzeci. — Rys botaniczny krajów, zwiedzonych w podróży pomiędzy Bohem i Dniestrem, od Zbruczy aż do morza Czarnego, odbytych przez Antoniego Andrzejowskiego. — O nawozach: wyjątki z pisma przyrodycznego: Bulletin Universel. — O roku 1826—1829, w porządek ułożone, z dodatkiem w przekładzie polskim niektórych uwag: Zdania o tém: czy nawozy zawierają wyłącznie pokarmy dla pewnych roślin. — Doświadczenia i postrzeżenia nad wpływem nawozów na produkcję pierwiastków bezpośrednich zbożowych. — Dalszy ciąg tychże doświadczeń. — O nawozie uważanym jako pierwiastek życia roślinnego i o nadużyciach w jego używaniu. — Zaoptymowanie roślin zielonych na nawóz. — O zaoptymowaniu roślin zielonych na nawóz. — O używaniu kości tłuczonych. — O używaniu na nawóz kości tłuczonych i mielonych na ulepszenie gruntów. — O nawozie z kości. — O działaniu kości na grunta i rośliny. — Porównanie nawozu kościanego na rozmaitych gruntach. — O tarce na kości. — O macie kościanej używanej na nawóz. — O skuteczności gliny palonej na nawóz. — O wapnie i popiele na nawóz używanych. — O używaniu sadzy na nawóz. — Prosty nawóz i tani zamiast gipsu. — Doświadczenia względem plew zbożowych użytych na nawóz pod kartofle. — Instrukcja o używaniu nawozów płynnych. — O kompostach. — Aparat do rychłego suszenia zboża w spichrzach. — Tani sposób smażenia konfitur z owoców. — Sposób zehy kominy nie dymily. — O mlocarni wynalezioney przez P. Czaplęgina. — O cenach mlocarni P. Czaplęgina. — Zdanie P. Dombasle o systemacie rolnictwa P. Wilsona. — Użycie soli do karmu bydła. — Uprawa roli krzyżowa — Nowa salata indyjska. — Większa pożywność owsa zeszrotowanego od całego. — Zachowywanie skór. — Prosty sposób, jakim się poprawia masło lub tłustość zgorzkniałe czyli zjełczałe. — Smarowidło dla zmniejszenia tarcia w machinach. — Kapusta postaci drzewnej długotrwała. — Sposób robienia suchego atramentu. — Posiedzenia Cesarzkiej Akademii nauk st-petersbur. — Towarzystwo wiejskiego gospodarstwa Rosyi południowej. — Konkursa do katedry w Uniwersytecie Jagiellońskim: Chirargii teoryczney i praktyczney: Chemii. — Stan literatury dramatycznej i romantycznej w Niemczech. — Ogłoszenie prenumeraty na tłumaczenie dzieł Thaera. — Nekrologi i szczegóły biograficzne: Renje, Bonpland, Szerydan. — Statystyka fabryk rossyjskich: w gubernii kostromskiej, tambowskiej, wologodzkiej. — Odmiany ludności miasta Kopenhagi. — Francuzkie towarzystwo statystyki. — Szczegóły o Van-Diemen, osadzie angielskiej. — Nowa droga do przylądka Dobrey Nadziei. — Niderlandzkie muzeum narodowego przemysłu i sztuk. — Nowe dzieła polskie: religia, literatura, romanse, almanachy, prawo, historia naturalna, gospodarstwo domowe, rozmaiteści.

Pozwólno drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.  
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK